

Asia: VN/15915/2022

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 18 b §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Valtiovarainministeriö on pyytänyt Väylävirastolta lausuntoa hallituksen esityksestä elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 18 b §:ää koskeviksi muutoksiksi. Väylävirasto kiittää esityksen hyvästä valmistelusta ja mahdollisuudesta lausua näkemyksensä esityksestä. Väylävirasto lausuu esitetystä infrastruktuurihankkeita koskevasta poikkeuksesta seuraavaa:

Väylävirasto pitää ehdotettavia muutoksia poikkeukseen perusteltuina. Ilman infrapoikkeusta korkorajoituksesta aiheutuva verorasitus kohdistuisi yhteiskunnallisesti tärkeiden julkisten infrastruktuuri-investointien yhtiömuotoiseen toteuttamiseen. Nykyisessä laissa infrapoikkeuksen piirissä ovat jo täysin julkisomisteiset yhtiöt. Nyt tehdyllä esityksellä infrapoikkeusta laajennetaan yhtiöihin, joissa on osittain yksityistä omistusta sekä täysin yksityisen omistamiin ns. PPP-yhtiöihin, jotka on perustettu yksinomaan julkisen infrastruktuurihankkeen toteuttamiseen. Tämän muutoksen ansiosta julkisten infrastruktuurihankkeiden toteuttamisvaihtoehdot säilyvät laajoina, kun erilaisten toimijoiden taloudellinen asema hankkeen toteuttajina on tasapuolinen. Vaihtoehtojen laajuus, kilpailuolosuhteiden toimivuus ja yhtiöiden verorasituksen kohtuullisuus turvaavat parhaiten julkisten infrastruktuurihankkeiden kokonaistaloudellisuutta.

Infrapoikkeuksen piiriin tulisivat nykyiset tieyhtiöt Ykköstie OY, Valtatie 7 Oy ja Vaalimaa Oy. Väyläviraston mielestä olisi hyvä kuulla myös näiden yhtiöiden edustajia. Kuten hallituksen esityksestä nähdään, infrapoikkeuksen merkitys yksittäiselle hankkeelle tai yhtiölle voi olla merkittävä, mutta vaikutus verokertymään on vähäinen. Infrapoikkeuksen käyttöönotto myös selkiyttää yhtiöiden verotusta, mikä on huomattava parannus nykytilanteeseen.

Lisäksi Väylävirasto toteaa, että Turun Tunnin Juna Oy, Suomi-rata Oy ja Itärata Oy on perustettu suunnittelemaan nopeita raideyhteyksiä. Toteutuessaan nämä ratainvestoinnit ovat kukin suuruusluokaltaan useita miljardeja euroja. Jo perustetut suunnittelu-yhtiöt ovat toistaiseksi valtion ja kuntien omistamia ja siten jo infrapoikkeuksen piirissä. Esiitetty muokkaus infrapoikkeukseen on kuitenkin tärkeä myös näille yhtiöille, sillä rakentamisvaiheen käynnistyessä on tärkeää pitää taloudellisesti mielekkäänä vaihtoehtona myös eläke- tai muun sijoituspääoman hyödyntäminen osana yhtiöiden omistajapohjaa. Merkittävin osa ratahankkeiden investointipääomasta olisi todennäköisesti lainaa, joten siksi korkovähennyksillä on ratkaisevan tärkeä rooli yhtiön taloudelle ja siten julkisen palvelun kustannuksille ja toteutusvaihtoehdoille.

Väylävirasto toteaa, että lain 18 b §:n muutosehdotuksesta voisi selvyden vuoksi harkita poistettavaksi edellytyksen julkisesta tilaamisesta, jotta poikkeusta voidaan varmuudella soveltaa myös sellaisissa yhtiöissä, joita ohjataan muuten kuin julkisilla hankinnoilla, esimerkiksi suoralla julkisella omistajaohjauksella. Edellä mainitut ratayhtiöt ovat esimerkki tällaisista yhtiöistä.

Lisäksi Väylävirasto toteaa, että yhtiömuodossa toteutettavien julkisten infrastruktuurihankkeiden kannalta elinkeinotulon verottamisesta annetun lain lisäksi arvonlisäverolait muodostavat olennaisen verotuskokonaisuuden. Näiden lakien soveltamisalan laajentamisella parikymmentä vuotta sitten luotiin edellytyksiä yhtiömallilla toteutettavien infrahankkeiden tarkoituksenmukaiselle käytölle. Viime vuosina korkovähennysrajoitusten seurauksena tehdyt muutokset ovat painottuneet elinkeinotulon verottamisesta annettuun lakiin, jolloin on vaarana, että kahden verolain muodostamaan kokonaisuuteen on syntynyt uusia tulkintaepäselvyyksiä ja ristiriitaisuuksia. Väylävirasto katsoo esimerkiksi, että korkovähennysoikeutta koskevat poikkeussäännöt ja soveltamisalat tulisi selvyden vuoksi olla yhdenmukaiset arvonlisä- ja elinkeinotuloverolain kokonaihoitopalvelulla toteutettavien hankkeiden määritelmän kanssa.

Näin ollen Väylävirasto nostaa vielä esiin elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 18 b §:n 4 momentin 2) kohdan a) alakohdan, jota ei tässä yhteydessä olla muuttamassa, mutta joka olisi syytä muuttaa PPP-yhtiöiden aseman selkeyttämiseksi. Kyseisen alakohdan muotoilu ei nimittäin sellaisenaan sovellu PPP-mallilla toteutettuihin valtion infrastruktuurihankkeisiin, joissa omaisuuden omistajuus säilyy valtiolla koko sopimuskauden ajan ja jossa yhtiö saa tulonsa omaisuuden käytettävyyden ja palvelutason perusteella. Sopimuskauden aikana PPP-yhtiöllä on hallintaoikeus sopimuksen kohteena olevaan valtion omaisuuteen.

Kuistio Laura

Konttajärvi Sauli
Väylävirasto